

Melkveehouders zijn onzeker over selectief droogzetten

Weinig inzicht in kosten

Uit diverse praktijkonderzoeken blijkt dat veehouders de kostenposten op hun bedrijf onderschatten, zo meldden verschillende onderzoekers op de bijeenkomst Gezonde Melkveehouderij. Voor verbetering van de resultaten is inzicht in de kosten noodzakelijk, stellen de onderzoekers.

tekst Ivonne Stienezen

Henk Hogeveen:
'Kosten van mastitis nemen na wegvallen quotum toe met 50 procent'

Michel de Haan:
'Verlagen van afkalfleeftijd bespaart 0,90 tot 1,20 euro per 100 kg melk'

Christian Scherpenzeel:
'Beleving selectief droogzetten strookt niet met technisch resultaat'

Een gezonde melkveehouderij, wat verstaan we daar eigenlijk onder? Met het antwoord op die vraag opende GD-dierenarts Theo Lam de bijeenkomst Gezonde Melkveehouderij, op 15 januari in Zwolle. 'Een gezonde melkveehouderij gaat natuurlijk over een goede diergezondheid, maar ook over de risico's voor de volksgezondheid. Het heeft ook te maken met acceptatie vanuit de maatschappij en klaar zijn voor de toekomst. En natuurlijk is een gezonde melkveehouderij een economisch gezonde sector.' Wat betreft de economie heb-

ben melkveehouders niet altijd een goed inzicht in de kosten op hun bedrijf, zo bleek uit de inleidingen van verschillende sprekers.

Henk Hogeveen, hoogleraar management van diergezondheid aan Wageningen UR, concludeerde dat veel veehouders de kosten van mastitis onderschatten. 'De kosten voor behandeling van een mastitisgeval zijn behoorlijk inzichtelijk, dat zijn kosten die je echt maakt. Maar de grootste kostenposten zijn slecht zichtbaar.' Hogeveen doelt daarmee op de kosten van productiederving en af-

voer. 'Dat zijn vooral inkomsten die je misloopt, die staan ook niet in het boekhoudrapport.' Hij berekent dat een geval van klinische mastitis al snel 300 kg melk kost, een subklinisch geval kost 150 kg melk. En daarbij komen ook nog de kosten van vervroegde afvoer. Vaak gebeurt dat op een later moment in de lactatie, maar ook dat is vervolgschade van een mastitisgeval, stelt hij.

Hogeveen maakte ook nog de stap naar het quotumloze tijdperk. Hij stelt dat melkverlies door mastitis dan relatief duurder wordt. In de

situatie met quotum zijn de kosten van melkverlies gedefinieerd als de marginale kosten om extra koeien te houden. Volgens de berekeningen van Hogeveen komt dat neer op ongeveer 12 cent per kilo melk. Na afschaffing van het quotum zijn de kosten van melkverlies de melkprijs minus de extra voerkosten. Dat is bij de prijzen van dit moment een bedrag van ongeveer 25 cent per kilo melk. 'Door het wegvallen van het quotumsysteem nemen de kosten van een mastitisgeval toe met ruim 50 procent.' Hogeveen benadrukt dat gemiddelden niet tellen op een individueel bedrijf. 'Het is belangrijk om inzicht te hebben in de eigen kosten van mastitis.' Hij adviseert melkveehouders dan ook om eens per jaar die kosten inzichtelijk te maken, bijvoorbeeld met de rekentool die onder meer beschikbaar is via de website van UGCN. 'Beter een grove schatting met zo'n rekentool, dan helemaal geen inzicht.'

Inzicht voor verbetering

Onderzoeker Michel de Haan, net als Hogeveen verbonden aan Wageningen UR, zag ook dat het inzicht in kosten ontbreekt. In dit geval gaat het om de kosten van jongvee-opfok. Op een bedrijf met 100 melkkoeien, 30 procent vervanging en afkalven op 26 maanden kost een vaars al snel 1975 euro, ofwel 7,40 euro per 100 kg melk. Wordt de eigen arbeid niet meegerekend, dan komt dat bedrag onder de 1500 euro uit. Een bedrag dat in de praktijk vaak wordt onderschat, bleek uit De Haans onderzoek.

De Haan toonde ook diverse kansen om te besparen op jongvee-opfok. 'Minder jongvee aanhouden verlaagt de

opfokkosten met 90 tot 120 cent per 100 kg melk. Het voeren van goedkoper voer, 15 procent goedkoper, bespaart 5 tot 30 cent per 100 kg melk.'

Besparen op gezondheidskosten heeft weinig effect, maar het verkorten van de opfokperiode wel. Het verlagen van de afkalfleeftijd van 26 naar 24 maanden levert 65 tot 95 cent per 100 kg melk op.

De Haan geeft wel aan dat het belangrijk is om te zorgen dat de ontwikkeling van de vaarzen op niveau blijft, anders daalt de toekomstige melkproductie. 'Inzicht in de kosten van jongveeopfok geeft aanleiding om te zoeken naar verbeteringen', stelt De Haan. Hij adviseert melkveehouders om via het rekenprogramma Jonkos dat inzicht te verkrijgen. 'Dat kost maar 30 minuten en geeft meer zekerheid.'

Beleving veehouders

Zekerheid is bij het toepassen van selectief droogzetten juist de bottleneck, vertelde Christian Scherpenzeel van de GD in zijn inleiding. Hij onderzocht de toepassing en de beleving van selectief droogzetten in 2013. De richtlijnen voor selectief droogzetten waren op dat moment nog niet van kracht. Van de 179 bedrijven die hij onderzocht, deed 75 procent aan een vorm van selectief droogzetten. Zijn belangrijkste conclusies: op de bedrijven met selectief droogzetten nam het aantal gevallen van klinische mastitis niet toe. Wel waren er meer gevallen van subklinische mastitis bij de ouderekalfskoeien.

Ondanks die goede technische resultaten zijn veel veehouders onzeker bij de praktische uitvoering. De veehouders in het onderzoek gaven aan dat dat voor hen de belangrijkste belemmering was van selectief droogzetten. 'Blijkbaar kan de beleving heel anders zijn dan de getallen laten zien', besluit Scherpenzeel. |

Jozias van Aartsen, voormalig minister van Landbouw:

'Vrouwen spelen een ongehoofd belangrijke rol in de agrarische sector.' (dV)

Daniëlle Kuiper, melkveehoudster te Sibculo:

'Ik ga graag naar keuringen. Het is een bult werk, vooraf dieren wassen en klaarmaken, maar daar geniet ik juist van. En op de keuring is het vooral heel erg gezellig.' (Bo)

Marianne Thieme, Tweede Kamerlid Partij voor de Dieren:

'Er is niet aangetoond dat koeien in een moderne ligboxstal minder uierontsteking of pootproblemen hebben dan in een oude ligboxstal. De stallen zijn wel hoger, maar daar hebben de koeien niks aan. Ze kunnen nog steeds niet vliegen.' (dV)

Jan Dirk van Mourik, melkveehouder te Winsum (Fr.):

'Moderne stallen zijn groot. De koe heeft zo meer ruimte om overeind te komen. Dat is goed voor de koe en dus ook voor mij.' (LC)

Jacob Wijnker, melkveehouder te Avenhorn:

'Ik wil niet vooral groeien in aantal koeien. Dan ben je de hele dag enkel bezig met melken, voeren en stront opruimen. Dat is niet mijn ding. Ik zie meer iets in fokkerij als uitdaging. Ons bedrijf verdient hierdoor aardig aan de extra handel in fokvee en embryo's.' (NO)

Siem Duin, voormalig melkveehouder te Noordbergum:

'Koeien met een goed exterieur houden het langer vol. Ze geven net zoveel melk, maar hebben betere benen, een mooier frame en een betere uier.' (mk)

Sjoerd Galema, bestuurslid FrieslandCampina:

'Dat we voor de koe in de wei beleid maken, is omdat het een relatie heeft met de melkprijs. Weidegang maakt onze sector transparant, staat symbool voor duurzaamheid en diergezondheid.' (LC)

Jaap Jacobi, melkveehouder te Garijp:

'Een beste veestapel komt niet vanzelf. Het is niet alleen de fokkerij, het bedrijfsmanagement is net zo belangrijk. Voeding, jongveeopfok, huisvesting, klimaat, koecomfort, noem maar op. Het vormt allemaal de basis voor de goede melkkoel van later. Dat begint al bij dag één van het kalf.' (An)

Pieter Schouten, melkveehouder te Rottum (Gr.):

'De melkveehouderij wordt een risicovollere tak van sport.' (Bo)

Marlies van Zeeland, melkveehoudster en trainster te Venray:

'Veel kinderen die op een boerderij komen kijken, vinden het verbazingwekkend om te zien dat melk uit een koe komt. Dat weten ze dus echt niet.' (LC)

Jan Craens, kaasmaker te Veenhuizen:

'Dat is zo mooi aan kaas: het is een levend product waar je ein-

deloos mee kunt variëren. Kaas maken blijft me boeien.' (LI)

Adriaan van Beek, melkveehouder te Breda:

'Of een koe kampioen wordt is een kwestie van geluk. Weinig kampioenskalveren op de jongveekeuring worden als koe kampioen.' (NO)

Frank Deterd, melkveehouder te Heemserveen:

'Het leukste vind ik samen met een adviseur tussen de koeien lopen en een stier bedenken die het beste bij een bepaalde koe past. En als het uiteindelijk een mooie vaars oplevert, die ook nog een keer mee kan naar de keuring, is dat natuurlijk mooi.' (Bo)

Siem Duin:

'De koeien stonden vijftien jaar op stal. Ze waren blij dat ze weer de wei in mochten, alhoewel ze weer helemaal moesten leren gras te vreten.' (mk)

Bert van 't Oever, melkveehouder te Kamperveen:

'We hebben eigenlijk altijd maar net genoeg vaarskalveren voor de vervanging. We melken daarom ook nog koeien die we wel kwijt willen. Als de goede koeien een paar keer achter elkaar een stierkalf brengen, boer je hard achteruit.' (Mv)

Sharon Dijkstra, staatssecretaris Landbouw:

'Het viel me tegen dat ik zo vaak alleen met mannen aan tafel zat. Vrouwen nemen sinds twintig, dertig jaar beslissingen op bedrijfsniveau. Het zou goed zijn als er meer vrouwen komen op bestuursfuncties.' (Bo)

Bronnen: de Volkskrant (dV), Boerderij (Bo), Leeuwarder Courant (LC), Nieuwe Oogst (NO), melk (mk), ABZ Nieuws (An), Landleven (LI), Melkvee (Mv)